

ที่ กษ ๑๐๐๒/ว ๑๑๗)

ถึง สำนักทุกสำนัก กองทุกกอง สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรทุกสำนักงาน
สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัด สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร และศูนย์ทุกศูนย์

กรมส่งเสริมการเกษตร ขอส่งสำเนาบทคัดย่อของนายชาญยุทธ์ ภาณุทัต นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
ชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ๑๑๗๖ กลุ่มกิจการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กองพัฒนาเกษตรกร
และวิสาหกิจชุมชน ซึ่งขอประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งดำรงตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเชี่ยวชาญ
(ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร) กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน ๓ เรื่อง คือ

๑. การศึกษาศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตเชื้อเห็ดเพื่อพัฒนาการจัดการเข้าสู่มาตรฐานสินค้าเกษตร
๒. การศึกษาการพัฒนาองค์กรเกษตรกรสู่การเป็นชุมชนต้นแบบด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
๓. เอกสารวิชาการ เรื่อง การพัฒนาองค์กรเกษตรกรสู่ความยั่งยืน

มาเพื่อแจ้งเวียนหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร ก่อนการประเมินบุคคลและผลงานเป็นเวลา ๑๕ วัน
โดยนับตั้งแต่วันที่ระบุในหนังสือแจ้งเวียน และหากไม่มีบุคคลใดคัดค้านตามระยะเวลาที่กำหนดจะถือว่า
เป็นผลงานที่แท้จริงของผู้ขอรับการประเมิน ตามที่แนบมาพร้อมนี้ จำนวน ๑ ฉบับ

กองการเจ้าหน้าที่

โทร. ๐ ๒๕๗๙ ๙๕๒๐

E-mail : person20@doae.go.th

การศึกษาศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตเชื้อเห็ดเพื่อพัฒนาการจัดการเข้าสู่มาตรฐานสินค้าเกษตร

(มกษ.๒๕๐๗ - ๒๕๕๖)

ชาญยุทธ์ ภาณุทัต

กองพัฒนาเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร

บทคัดย่อ

การศึกษาศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตเชื้อเห็ดเพื่อพัฒนาการจัดการเข้าสู่มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.๒๕๐๗ - ๒๕๕๖) มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อทราบศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตเชื้อเห็ด ๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้ผลิตเชื้อเห็ดในการจัดการเข้าสู่มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.๒๕๐๗ - ๒๕๕๖) เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตเชื้อเห็ด ๓. เพื่อได้แนวทางในการพัฒนาการผลิตเชื้อเห็ดให้ได้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.๒๕๐๗ - ๒๕๕๖) เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตเชื้อเห็ด ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้

๑. หลังอบรมข้อกำหนดตามมาตรฐานสินค้าเกษตร(มกษ.๒๕๐๗-๒๕๕๖) เรื่องการปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตเชื้อเห็ด ในวันที่ ๑๑ - ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ณ โรงแรมเอปಿನาเฮาส์ กรุงเทพมหานคร มีการประเมินศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตเชื้อเห็ดจำนวน ๑๘ ราย โดยที่ผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ ๑ ช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๕๗ พบว่าเกษตรกรผู้ผลิตเชื้อเห็ดที่ศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาการจัดการเข้าสู่มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.๒๕๐๗ - ๒๕๕๖) เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตเชื้อเห็ดอยู่ในเกณฑ์ดีเพียง ๑ ข้อจาก ๙ ข้อ ได้แก่ ข้อกำหนดที่ ๑ สถานที่ประกอบการร้อยละ ๘๓.๓๓ ซึ่งได้ให้คำแนะนำไปพัฒนาในระยะเวลา ๖ เดือน

๒. ผลการประเมินศักยภาพครั้งที่ ๒ ในช่วงเดือน กันยายน - ตุลาคม ๒๕๕๗ พบว่าเกษตรกรผู้ผลิตเชื้อเห็ดที่ศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาการจัดการเข้าสู่มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.๒๕๐๗ - ๒๕๕๖) เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตเชื้อเห็ดอยู่ในเกณฑ์ดีเพิ่มจาก ๑ ข้อเป็น ๕ ข้อได้แก่ข้อกำหนดที่ ๑ สถานที่ประกอบการ ข้อกำหนดที่ ๒ อาคารสถานประกอบการและพื้นที่ปฏิบัติงาน ข้อกำหนดที่ ๓ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต ข้อกำหนดที่ ๔ สิ่งอำนวยความสะดวก และข้อกำหนดที่ ๘ การฝึกอบรม ร้อยละ ๑๐๐ สำหรับ ๔ ข้ออยู่ในเกณฑ์ปานกลางมีคะแนนระหว่าง ๖๑.๑๑ - ๗๖.๖๘ ซึ่งสามารถพัฒนาให้อยู่ในเกณฑ์ดีได้

๓. แนวทางในการพัฒนาการผลิตเชื้อเห็ดให้ได้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.๒๕๐๗ - ๒๕๕๖) เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตเชื้อเห็ด ได้แก่ เกษตรกรผู้ผลิตเชื้อเห็ดต้องศึกษาและทำความเข้าใจข้อกำหนดทุกข้อของมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตเชื้อเห็ด (มกษ. ๒๕๐๗ - ๒๕๕๖) อย่างละเอียด อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องและได้รับการรับรองรวดเร็ว สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในเรื่องนี้ต้องจัดทำ

เรื่องการผลิตเชื้อเห็ดเป็นมาตรฐานบังคับเพื่อประโยชน์ของผู้เพาะเห็ดและผู้บริโภคเห็ด พร้อมมีมาตรการกำหนดแนวทางด้านราคาและการตลาดรับซื้อผลผลิตเห็ดที่ผลิตมาจากเชื้อเห็ดผ่านการตรวจรับรอง

เลขทะเบียนวิจัย ๕๙-๐๐๐๑๐๑-๐๒-๐๐๐๑

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้น
เป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นายชาญยุทธ์ ภาณุทัต)

ได้ตรวจสอบแล้ว ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าว
ข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นายสุดสาคร ภัทรกุลนิษฐ์)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม

การศึกษาการพัฒนาองค์กรเกษตรกรสู่การเป็นชุมชนต้นแบบด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

ชาญยุทธ์ ภาณุทัต และ นายมงคล อธิกุลวงศ์

กองพัฒนาเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร

บทคัดย่อ

การศึกษาการพัฒนาองค์กรเกษตรกรสู่การเป็นชุมชนต้นแบบด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์คือ ๑. เพื่อพัฒนาองค์กรเกษตรกรเป็นชุมชนต้นแบบ ๒. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกขององค์กรเกษตรกรในการพัฒนาสู่การเป็นชุมชนต้นแบบและ ๓. เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาชุมชนต้นแบบที่เหมาะสมกับองค์กรเกษตรกรอื่นต่อไป โดยผลการศึกษาทำให้ได้ชุมชนต้นแบบในพื้นที่ ๖ แห่งตามศักยภาพคือ จังหวัดสระบุรี เป็นชุมชนต้นแบบด้านการใช้วัสดุอย่างคุ้มค่า (Zero waste) และใช้ประโยชน์ของเหลือใช้จากการผลิต (By Product) จังหวัดราชบุรี เป็นชุมชนต้นแบบด้านการใช้ประโยชน์ของเหลือใช้จากการผลิต (By Product) จังหวัดจันทบุรี เป็นชุมชนต้นแบบด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นชุมชนต้นแบบด้านนวัตกรรม จังหวัดสงขลา เป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดหาและใช้วัสดุดิบในท้องถิ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นชุมชนต้นแบบด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมประกอบด้วย การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและร่วมทำอันนำไปสู่การพัฒนาองค์กรเกษตรกรสู่การเป็นชุมชนต้นแบบ

สำหรับการพัฒนาชุมชนต้นแบบที่เหมาะสมกับองค์กรเกษตรกรอื่นต่อไปนั้น ควรมีแนวทางดังนี้

๑. การวิเคราะห์องค์กรด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
๒. การจัดทำแผนการพัฒนาร่วมกับองค์กรเกษตรกร
๓. การดำเนินการพัฒนาชุมชนต้นแบบตามแผน
๔. การติดตาม ประเมิน ตรวจสอบ และแก้ไขเมื่อประสบปัญหาอุปสรรคในการทำงาน เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้

เลขทะเบียนวิจัย ๕๙-๐๐๐๑๐๑-๐๒-๐๐๐๒

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้น
เป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นายชาญยุทธ์ ภาณุทัต)

ลงชื่อ

(นายมงคล อธิกุลวงศ์)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ

ได้ตรวจสอบแล้ว ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าว
ข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นายสุตสาคร ภัทรกุลนิษฐ์)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม

เอกสารวิชาการ
เรื่อง การพัฒนาองค์กรเกษตรกรสู่ความยั่งยืน

นายชาญยุทธ์ ภาณุทัต

กรมส่งเสริมการเกษตร

ปัจจุบันโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมีทั้งผลกระทบทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น มนุษย์ชาติควรที่จะสร้างความตระหนักในการปฏิบัติตนและสร้างความเข้าใจถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงไปของโลกภายนอก ดังที่ประเทศไทยมีการพัฒนาในช่วง ๕ ทศวรรษ ที่มุ่งเน้นความทันสมัย(Modernization) ทำให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจัดเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง ปัจจุบันเศรษฐกิจไทยกำลังประสบกับการขยายตัวที่ต่ำลงกว่าที่เคยเติบโตถึงร้อยละ ๗ - ๘ เหลือร้อยละ ๓ - ๓.๕ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหันกลับมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านสังคม สิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชน อันจะนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างมั่นคง ซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการได้แก่ องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาองค์กรเกษตรกรไปสู่ความยั่งยืนควรประกอบด้วย

๑. สร้างจุดมุ่งหมายร่วมกัน การทำงานขององค์กรจะเกิดประสิทธิภาพสูง ถ้าทุกฝ่ายสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายร่วมกันได้
 ๒. สร้างจิตสำนึกร่วมกัน บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะช่วยพัฒนาองค์กร มีส่วนร่วมในกระบวนการทำงาน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์จากความเป็นสมาชิก
 ๓. การสร้างความเชื่อมโยง การทำงานขององค์กรต้องมีการเชื่อมโยงที่เหมาะสม อาจเชื่อมโยงผ่านกิจกรรมต่างๆ ภายใต้ศูนย์ประสานงาน หรือเชื่อมต่อเทคโนโลยีก็ได้
 ๔. การพัฒนาระบบที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีระบบบัญชีที่ถูกต้อง จะทำให้ระบบการทำงานมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้จากทุกฝ่ายสร้างความรู้สึกที่ดีต่อสมาชิก
 ๕. การจัดการระบบข้อมูลข่าวสาร ระบบติดต่อสื่อสารและสารสนเทศ เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อความยั่งยืน เพราะจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 ๖. การสร้างกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ชัดเจน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการองค์กร ให้ขับเคลื่อนไปได้ตามที่ได้มีการสร้างจุดมุ่งหมายร่วมกัน
- จึงเห็นได้ว่าการพัฒนาองค์กรเกษตรกรได้แก่ตามสู่ความยั่งยืนจำเป็นต้องให้สมาชิกขององค์กรนั้นๆมีส่วนร่วมด้วยเสมอ

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้น
เป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นายชาญยุทธ์ ภาณุทัต)

ได้ตรวจสอบแล้ว ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าว
ข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นายสุตสาคร กัทกุลนิษฐ์)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม